

Estetisk-filosofiska fakulteten

Svenska

Linda Billing

Läsinlärningsmetoder

En kvalitativ studie om pedagogers val av metod
för läsinlärning

Methods of Reading Acquisition

A qualitative study of pedagogues' choice of Method for reading

Examensarbete 15 högskolepoäng
Läraryrket

Datum: 12-01-17
Handledare: Andreas Jacobsson

Abstract

The purpose of this study is to investigate the reading methods that pedagogues, active in classes 1-3, use in the first stage of learning to read and how they consider their own choices of methods. In the theoretical background I sort out the basic differences between synthetic and analytic methods of acquiring the skills of reading. The analytic reading method means that the skills of reading starts with the complete text in order to later analyze the parts of the text. The synthetic method approach is based on a reading method where the parts are linked as a whole. The two methods are considered antipodes but can also be looked upon as complements in the current governing documents. In order to find the answer to the purpose of this study a qualitative survey has been realized where the pedagogues have had the opportunity to motivate their choices of reading methods.

The survey was designed in order to investigate if the pedagogues make their choices using the guidelines in the Swedish curriculum about individualized tuition. The result of the survey can be summarized as follows, the majority of the pedagogues claim that they make a conscious choice of the skills of reading methods through an individualized perspective in order to be able to meet each and every pupil's different qualifications/conditions and needs.

Sammandrag

Syftet med denna studie är att undersöka vilka läsinlärningsmetoder som pedagoger verksamma i årskurs 1-3 använder vid den inledande läsinlärningen och hur de ser på de val av metod de själva gör. I den teoretiska bakgrunden reder jag ut den grundläggande skillnaden mellan syntetisk och analytisk läsinlärningsmetod. Den analytiska läsmetoden innebär att läsinlärningen utgår från helheten för att sedan analysera delarna. Den syntetiska läsmetoden bygger på en läsinlärning som utgår från delarna för att sedan fogas samman till en helhet. De båda metoderna anses vara motpoler till varandra men kan också ses som ett komplement till varandra i de rådande styrdokumenterna. För att finna svar på syftet har en kvalitativ enkätundersökning genomförts där pedagoger fått motivera sina val av läsinlärningsmetoder.

Enkäten utformades för att undersöka om pedagogerna gör sina val utifrån läroplanens riktlinjer om en individanpassad undervisning. Resultatet av enkätundersökningen kan sammanfattas med att majoriteten av pedagogerna säger att de gör ett medvetet val av läsinlärningsmetoder utifrån ett individperspektiv, för att kunna tillgodose varje enskild elevs olika förutsättningar och behov.

Nyckelord: *Läsinlärningsmetod, Syntetisk metod, Analytisk metod, Blandning av läsmetoder, Individperspektiv, Grupperspektiv, Förutsättningar, Kompetens.*

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställning.....	3
1.2 Frågeställning.....	3
2. Bakgrund	4
2.1 Historiskt perspektiv på lärandeteori.....	4
2.1.1 Behavioristisk teori.....	4
2.1.2 Kognitiv teori.....	5
2.2 Läsmetoder.....	5
2.2.1 Syntetisk metod.....	5
2.2.2 Traditionell läsinlärningsmetod.....	6
2.2.3 Analytisk.....	7
2.2.4 LTG	8
2.3 Styrdokument/läroplanerna.....	10
3. Metod	17
3.1 Urval.....	17
3.2 Kvantitativ eller kvalitativ forskningsmetod.....	17
3.3 Fenomenografisk ansats.....	18
3.4 Kvalitativ enkätmetod.....	18
3.5 Reliabilitet och validitet.....	19
3.6 Etiskt förhållningssätt.....	19
3.7 Tillvägagångssätt.....	20
3.8 Analysmetod.....	22
3.9 Metodkritik.....	22
3.10 Bortfall.....	23
3.11 Resultatmetod.....	23
4. Resultat	24
4.1 Blandar läsmetoder.....	24
4.1.2 Utgår från renodlad läsmetod.....	26
4.1.3 Analys på fråga ett.....	29
4.2 Grupp/individperspektiv.....	28
4.2.1 Grupperspektiv.....	28
4.2.2 Individperspektiv.....	29
4.2.3 Grupp- och individperspektiv.....	30
4.2.4 Analys av fråga två.....	31
4.3 kvantitativ redovisning.....	32
5. Diskussion	34
6. Slutsats och fortsatt forskning	38
Källförteckning	40

Bilagor

1. Inledning

Att kunna läsa och skriva är grundläggande färdigheter som gör det möjligt att vara delaktig i och påverka det vardagliga livet. I det demokratiska samhälle vi lever i idag är en hög språklig kompetens ett krav för att man ska kunna tillgodose sig den samhällsinformation som krävs av en samhällelig medborgare. Det ställs stora krav på oss inför arbetslivet, man måste kunna läsa, ta instruktioner och kunna skriva. På Läsa & Skrivas hemsida framhålls vikten av att vi i vårt högteknologiska samhälle behöver en läs och skrivkunnig befolkning. (Spica.2011)

Intresset för läsinlärningsmetoder har väckts under min utbildnings verksamhetsförlagda utbildningsperioder (2008-2011) där jag har observerat att nivån på elevers läsförmåga har skiftat oerhört vilket medfört att jag har kommit att reflektera över sambandet mellan olika läsinlärningsmetoder.

Ett djupare intresse och en lust till ytterligare kunskap väcktes hos mig 2009 under kursen *Svenska och matematik i samspel*, där vi studerade läsinlärningsmetoder och bakgrundspedagogik. Genom denna kurs fick jag en djupare kunskap om att varje individ lär sig läsa på olika sätt. En och samma metod passar således aldrig varje individ i en klass. Grundskolans läroplan 2011 skriver under rubriken; En likvärdig utbildning, om anpassning till den enskilde individen på följande vis:

"Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov.

"Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla"[...](Lgr11: 8ff)

Vidare att läsa under centralt innehåll i ämnet Svenska årskurs 1-3 står följande:

Eleven skall ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

"Ges lässtrategier för att förstå och tolka texter samt för att anpassa läsningen efter textens innehåll och form."

"Förstå sambandet mellan ljud och bokstav

Tänkarna har således vandrat om *hur* man som pedagog bör göra i valet av läsinlärningsmetoder? Ska man blanda metoder? Ska man använda en renodlad metod? Behöver man blanda läsinlärningsmetoder och vad grundar man i så fall sina val på? Detta

är en del i det väckta intresset angående läsinlärningsmetoder som jag hoppas få svar och kunskap om i denna uppsats.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur verksamma pedagoger förhåller sig till styrdokumentens uppdrag när det gäller att göra medvetna val inom läsinlärningsmetoder och därigenom tar hänsyn till att alla lär olika. Ett uppföljande led av syftet är att bidra till en djupare förståelse kring hur val av läsinlärningsmetoder påverkar både individer och hela elevgrupper.

1.2 Frågeställning

För att svara på syftet har jag valt att utgå från följande tre frågeställningar:

Vilken betydelse har valet av läsinlärningsmetod för olika elevers individuella inlärningsprocess?

Hur ställer sig pedagoger till valet mellan att använda en renodlad läsinlärningsmetod för en hel elevgrupp och möjligheten att individanpassa inläringen genom att använda flera olika metoder?

Vilka förutsättningar styr valet av läsinlärningsmetod?

2. Bakgrund

Här följer en genomgång av relevant litteratur som har sin koppling till det ämne och syfte jag har valt att undersöka.

2.1 Historiskt perspektiv på lärandeteori

Enligt forskaren Hans Åkerblom(1988:8,108) finns det två olika infallsvinklar och uppfattningar om hur man lär sig att läsa och han menar att dessa uppfattningar bygger på två olika teorier. Den ena har hämtat sin grundtanke från behaviorismen och kallas för den syntetiska metoden och är en beteendeinriktad metod. Den andra metoden grundar sig i den kognitiva teorin och kallas för den analytiska metoden och är en kunskapsinriktad metod. Åkerblom gör gällande att dessa två teorier anses vara fundamentet till de olika läsmetoder som används. Min litteraturgenomgång inleds således med en beskrivning av dessa två teorier då läsinlärningsmetoder förankras i endera av dessa två, vilket gör bakgrundskunskapen till dessa högst relevant för detta arbetes innebörd.

2.1.1 Behavioristisk teori

Åkerblom(1988:8ff) beskriver att den behavioristiska teorin har legat till grund för inläringsteorier i över 50 år och den mest kände anhängare till denna teori är BF Skinner. Den behavioristiska teorin svarar för den beteendeinriktade läsundervisningen och har många gånger gått under namnet ”svarta lådan”- pedagogik. Med detta begrepp menas att den ”svarta lådan” representerar vårt huvud och grundtanken är att det inte finns någon poäng att analysera vad som händer i vårt huvud i olika inläringssituationer, utan det som anses vara mätbart är mottagarens respons eller beteende. Åkerblom påpekar vidare att eleverna anses i denna teori som passiva mottagare av information som förmedlas av läraren. Därav måste läraren leda inläringen genom att fördela de färdigheter eleverna ska erhålla i lagom stora fragment. Den behavioristiska teorin när det gäller läsundervisning bör alltså förstås som automatisk/syntetisk. Det vill säga att man lär in delarna först och därefter går till helheten. Det är i överensstämmelse med den behavioristiska teorin inte av intresse att ta reda på vad som sker i elevernas tänkande, utan fokus läggs på hur de responderar efter den stimulans läraren utsätter dem för.

2.1.2 Kognitiv teori

Under 1950-talet fick en annan kunskapsinriktad teori sitt genombrott. Det var den amerikanske språkforskaren Noam Chomsky som gjorde världen uppmärksam på en förändrad syn på läsinlärning. Åkerblom (1988:13ff) beskriver vidare hur Chomsky hävdade att lärande sker via kognitiva aktiviteter. Kognitiv lärandeteori beskriver till skillnad från föreställningarna om en ”svart låda” en mental konstruktionsprocess, som innebär att när eleven utsätts för ny information och skall tolka denna sätter eleven detta i relation till vad han/hon redan vet och omstrukturerar den nya kunskapen så att den passar in i redan inlärd mönster. Detta medför att lärandet styrs av inre mentala processer där eleven blir medskapare till sin egen kunskapsbildning, eftersom att eleven är den som skapar ny kunskap och inte läraren. Åkerblom framhåller att en läsundervisning som utgår från den kognitiva teorin lägger tonvikten på förståelse och att den bygger på erfarenheter från eleverna själva.

2.2 Läsmetoder

Här följer en presentation av de två läsinlärningsmetoder som ligger till grund för de metoder som existerar idag.

2.2.1 Syntetisk metod

Kullberg (2006:137f) är av den åsikten att man har en naturorienterad vetenskaplig syn om man väljer att arbeta utifrån ett syntetiskt synsätt på läsinlärning. Hon visar att det är ett arbetssätt som innebär att man går från att först lära in bokstäverna och dess ljud för att sedan gå vidare till ord, fraser och slutligen meningar och texter. Detta förhållningssätt; där man går från det enkla till det svåra, med en särskilt framhävande tyngdpunkt på den tekniska förmågan, sägs vila på en naturvetenskaplig grund. Åkerblom (1988:100f) bekräftar detta ställningstagande vidare genom att påvisa att den syntetiska teorin innebär att man följer en viss ordning med att man lär sig delarna först som små beteendeenheter och därefter går vidare med större och större enheter. Han förtydligar den syntetiska teorins principer med att beskriva att man går från bokstav till ljudförbindelser till stavelser och därefter fortsätter med ord och meningar. Fridolfsson (2008:85) benämner detta ovanstående förfarande som en bottom up strategi. I detta synsätt vilar läsinlärningsmetoder som Wittingmetoden, Phonics och den Traditionella läsinlärningen.

Jag har valt att beskriva den Traditionella läsinlärningsmetoden nedan för att tydliggöra synsättet ytterligare.

2.2.2 Traditionell läsinlärningsmetod

Liberg (1993:133–146) redogör för att den traditionella läsinläringen har sin grund i den syntetiska metodteorin, med detta menas att man utgår från delarna innan helheten. Vidare menar Liberg att metoden har ett individualpsykologiskt synsätt på inläring vilket innebär att elevens individuella förmåga är det som är den centrala delen i metoden. Den traditionella läsinlärningsmetoden går även under namnet ljudmetoden och Liberg påvisar att det är så på grund av att ljud och uttal är den främsta fokuseringen i metodens storskede vid läsinläring. Mot bakgrund av detta redogör Liberg också för att man under en lång period i Sverige ansett att elever med denna metod i sitt bagage; har varit kunskapstrygga nog för att ta sig an allt som kommer i elevens väg. Den traditionella metoden ställer enligt Liberg dock vissa krav av förkunskap på eleven.

Vidare redogör hon för att eleven redan innan den första läsinläringen påbörjas skall vara medveten om att det finns en mening och ett syfte med att kunna läsa; att förstå att en text förmedlar ett budskap. Liberg poängterar vikten av att eleven måste förstå att det primära i läsning är att kunna avkoda rätt. Åkerblom (1988:10ff) redogör för att pedagogen i denna metod har en ledande och förmedlande roll som innebär att lärogången struktureras av läraren och ringa hänsyn tas till elevens förkunskaper. Vidare påvisar Åkerblom att metoden har en primär grund som består av lästeknisk färdighet och automatisering av läsningen. Läsförståelse och grammatik är i metodens inlärningsstartskede en sekundär faktor enligt Åkerblom.

Fridolfsson(2008:105f) redogör å sin sida ingående för att den traditionella ljudningsmetoden innebär att eleven får lära sig en bokstav och ett ljud i taget. Vidare förklarar Fridolfsson att pedagogen börjar med att introducera några av de vanligaste vokalerna så som exempelvis a, o, i, e eller konsonanterna r, s, l, v. Bokstavsläran sker mycket utförligt och grundligt och vidare beskriver Fridolfsson att pedagogen arbetar med de visuella likheterna och olikheterna som finns mellan bokstäverna. Parallellt med den visuella inläringen sker också en auditiv inläring där pedagogen presenterar bokstavens

ljud. I denna kontext förklaras att det i led med momenten att se och lyssna även finns ett komplement, i form av bilder med föremål som börjar på den aktuella bokstav eleven arbetar med.

Mot denna bakgrund utvecklar Fridolfsson (2008:105f) sitt resonemang och skriver att pedagogen börjar med att låta eleverna bilda korta ord när de har befäst två till tre bokstäver. Enklast för eleven är att börja bilda ord som börjar med en vokal menar. Ett exempel på ett sådant ord kan vara *is*. Hon beskriver vidare att pedagogen inledningsvis undviker att låta eleven läsa och skriva ord som innefattar dubbelteckning och oregelbunden stavning. Fridolfsson(2008:105) lyfter fram att läsinlärningen i denna metod sker parallellt med skrivinlärningen för att skapa starka band för eleven att förstå koppling mellan bokstäverna och dess ljud. När eleven skriver ska de samtidigt ljuda. Detta pedagogiska upplägg bygger enligt Fridolfsson på en systematisk gradskala där man successivt går från det enkla till det svåra.

Metoden har en fas som Fridolfsson benämner som en fonemanalys, vilket betyder att pedagogen låter eleven analysera ord och dess uppbyggnad i ljud. Eleven ges förslag på olika ord och skall kunna urskilja en viss bokstav och dess ljud i det sagda ordet. Denna övning finns enligt Fridolfsson i olika nivåer av svårighet. Ett exempel kan vara att eleven skall samla ord som innehåller ljudet *s* för att därefter kunna urskilja vart i ordet ljudet *s* ligger. Eleven skall kunna automatisera att identifiera om ljudet ligger först, sist eller inuti ordet.(2008:105)

2.2.3 Analytisk

Enligt Kullberg (2006:137f) tar det analytiska sättet att lära sig läsa sin avstamp i den kognitiva teorin och ligger som grund för ett holistiskt synsätt i läsinlärningsundervisningen. Hon förklarar vidare att detta synsätt innebär att man utgår från helheten, från text, satser, fraser och ord. Fokus i den här metoden betonas på innehållet och dess mening i det man läser. Därigenom går man vidare i ett analytiskt förhållningssätt till beståndsdelarna dvs. bokstäverna och dess ljud i orden. Denna metod och synsätt vilar på en humanistisk vetenskaplig grundsyn och benämns också av Fridolfsson (2008:85) för en top-down strategi. Det finns ett flertal läsinlärningsmetoder som grundar sig på detta synsätt; bland annat LTG, Kiwi-metoden och Whole Language.

Jag har valt att beskriva en av dessa metoder; LTG, som betyder läsning på talets grund. Min fördjupning av LTG-metoden är tänkt att exemplifiera och förtydliga det analytiska perspektivet på läsinlärning.

2.2.4 LTG

Ulrika Leimar utvecklade på 70-talet en läsinlärningsmetod som fick namnet LTG och betyder läsning på talets grund. Enligt Fridolfsson (2008:94) uppkom denna metod på grund av att Leimar ansåg att dåtidens läsinlärningsmetoder var alltför styrda och tekniskt inriktade. Fridolfsson hänvisar vidare till att Leimar inte heller ansåg att barnens eget inflytande var tillräckligt stort som en annan bidragande faktor till uppkomsten. Mot denna bakgrund utvecklade Leimar en läsmetod som tog avstamp i barnets egna språk och byggs av de ord som ingår i barnets eget ordförråd. (Spica 2011)

Metoden är en förståelseinriktad metod. I enlighet med Fridolfsson (2008:95) är LTG-metoden uppbyggd av fem olika faser. Dessa faser är *samtalsfasen*, *dikteringsfasen*, *laborationsfasen*, *återläsningsfasen* och slutligen *efterbehandlingsfasen*. Leimars grundtanke bygger på att eleverna lär sig läsa genom att man tillsammans skriver och samtalar kring en text som man skapat gemensamt. Enligt Skolverket (2007: passim) fungerar läraren i denna metod som en form av sekreterare som hjälper eleverna att formulera sina tankar. Vad innebär då dessa faser? Med stöd av webbplatsen Läs & Skriva (Spica 2011) beskrivs faserna på följande sätt:

I *samtalsfasen* skapas ordmaterialet som skall komma användas. Samtalet kan innefatta studiebesök man gjort, en teater man sett eller experiment klassen gjort gemensamt. Syftet med denna fas är att träna och utveckla elevernas ordförråd.

Därefter kommer *dikteringsfasen* där pedagogen tillsammans med eleverna utformar en text, detta görs på ett blädderblock. Medan pedagogen skriver ljuder denne varje ljud högt så eleverna således får koppling mellan tecknet som skrivs och dess ljud.

I *laborationsfasen* körläser eleverna texten som skrivits och därefter bearbetas texten utifrån enstaka ord, bokstäver, ändelser och hela meningar.

Under *återläsningsfasen* får varje elev ett kort med ett ord på som eleven ska hitta i dikteringen. Varje elev har inför denna fas fått ett eget papper med texten skriven i stort typsnitt. Pedagogen läser sedan texten tillsammans individuellt med varje elev och ser då vilka ord i texten som eleven kan själv. Dessa ord skrivs ner och samlas i en ordsamlingslåda.

I *Efterbehandlingsfasen* som är den slutgiltiga fasen arbetar varje elev individuellt med sina ordkort och sin ordlåda.

Fridolfsson (2008:94ff) gör gällande att Leimars baktanke med metodens olika faser har en förankring i att möjliggöra för pedagogen att individualisera arbetet och få den att överensstämma till vars och ens av elevernas mognadsnivå. Vidare påvisar Fridolfsson att metoden förankras i både syntetiskt tillvägagångssätt och analytiskt tillvägagångssätt genom att Leimar i sin metod poängterar att den innefattar såväl ljudkoppling som ordförståelse. (Spica 2011)

2.3 Styrdokumentet/läroplanerna

Det är högst relevant för denna studie att redogöra för de olika läroplanernas historik för att förstå vilka metoder man har valt att använda ur ett långsiktigt kontextuellt perspektiv. Vad har pedagoger haft att förhålla sig till från förr till där vi står idag? Jag kommer i redogörelsen att använda mig av förkortningen Lgr samt Lpo. Lgr = Läroplan för grundskolan. Lpo= Läroplan för det obligatoriska skolväsendet.

Vi har haft fyra olika läroplaner sedan grundskolan bildades och en femte som trädde i kraft under hösten 2011. Lgr 62 är den första av läroplanerna och den var hårt strukturerad och hade tydliga riktlinjer. Kullberg (2006:132) redogör för att Lgr 62 tog avstamp i sitt utförande i att läraren var den som bar på all information och kunskap och att eleverna var passiva mottagare. Detta i linje med den behavioristiska teorin som en form av förmedlingspedagogik. Här låg enligt Kullberg(2006:132) fokus på textens form snarare än dess innehåll under de första åren i skolan. Lärarna arbetade enligt utifrån samma läromedel och var tvungna att följa kursplanerna som fanns på samma sätt gentemot samtliga elever(Skolverket, 2007: Rapport 304:30f) Kullberg(2006:132)poängterar mot denna bakgrund att fokuseringen låg på hanteringen av respektive ämnes innehåll. Ingen individualisering fanns att utläsa i Lgr 62 och Kullberg framhåller vidare att Lgr 62 grundade sig på en behavioristisk kunskapssyn, vilket innebar att eleverna var mottagare av pedagogens förmedlande kunskap.

Efter Lgr 62 infördes läroplanen Lgr 69 och Kullberg (2006:132f) menar att även om Lgr 69 fortfarande hade en strukturerad syn på undervisning kom individualiseringsidén här att ta sin början, genom bland annat att eleverna nu hade möjlighet att arbeta i egen takt och på eget sätt. Dock kvarstod den bestämda arbetsgången. Skolverket (2007:304:31) redogör för att lärarna enligt Lgr 69 hade ett större enskilt inflytande i sin undervisning och härmed kunde bestämma innehåll och undervisningsmetod med mer fria tyglar. I och med denna frihet infördes ett uppdrag där läraren gick från att undervisa eleven till att kontrollera elevens lärande. Detta utfördes enligt Skolverket (2007: 304:31) genom att fokus lades på färdighetsträning med läseböcker och formulerade frågor med tillhörande facit som syftade till att pedagogen skulle kunna kontrollera läsförståelsen hos eleven.

Kullberg (2006:133ff) skriver att det var först med Lgr 80 som en förändrad syn på kunskap fick ett genomslag i den svenska skolan. I och med denna läroplan skulle nu eleverna få möta och söka sin egen kunskap. Man ansåg inte längre att pedagogen bar på allt vetande. Kullberg beskriver vidare att eleverna gavs valmöjligheter och olika nivåer för dessa val. I och med denna förändring blev också kravet på likvärdig utbildning större och det ställdes mot denna bakgrund högre krav på läsningen i Lgr 80 än i de tidigare läroplanerna. Kullberg beskriver att läsningen i och med Lgr 80 skulle ske i meningsfulla sammanhang och inte genom isolerad träning.

I Skolverkets rapporter kan man läsa att från att ha varit en statlig angelägenhet blev nu ansvaret förlagt på kommunerna i landet och därmed krävdes riktlinjer som kom att utformas i läroplan för det obligatoriska skolväsendet 1994. Kullberg (2006:135ff) redogör för att tiden mellan Lgr 80 och Lpo 94 kom att bli en förändringens tid i många avseenden och ett såväl kollektivt som individuellt tankesätt kom att grundläggas.

Lpo 94 är enligt Skolverket (2007:304:41f) en läroplan med riktlinjer som är målstyrda och innehåller strävansmål och uppnåendemål. Arbetsätt, lärostoff och metodbeskrivningar har här helt uteslutits från läroplanen. Kullberg (2006:137) diskuterar att fokus här ligger på att eleven själv ska vara delaktig i sitt eget och andras lärande. Pedagogens ansvar ligger enligt Lpo 94 på att utmana, ge struktur och leda undervisningen på ett för eleven meningsfullt sätt.

I dagsläget har vi en ny aktuell läroplan, Lgr 11 som trädde ikraft hösten 2011. Enligt Skolverket är förändringen mellan Lpo94 och Lgr11 inte kunskapsmässigt och innebär inte någon direkt förändring. Förändringen ligger i att strävansmål och uppnåendemål har bytts ut mot det som man valt att benämna som ”syfte” och ”centralt innehåll”, som talar om för pedagogen vad eleven ska ha för kunskaper inom ett visst område. I ämnet svenska under rubriken centralt innehåll för årskurs 1-3 framgår det att både läsförståelsen och sambandet mellan ljud och bokstav är en kunskap som eleverna ska ha. (Lgr 11: 223) Skolverket poängterar att synen på eleven fortfarande ligger på elevens eget inflytande över sin utbildning. Delaktighet och eleven i centrum är fortfarande starka ledord. Undervisningen ska enligt Lgr 11(2011:14) anpassas efter varje enskild elevs förutsättningar, vilket betyder att det är ett uppdrag som pedagogen måste följa.

Mot denna bakgrund poängterar Kullberg (2006:134) att läroplanernas historiska förändring har gett oss läroplaner där man gått från ett detaljerat innehåll och ett hårt strukturerat arbetssätt för pedagogen om hur denne skulle bedriva sin verksamhet till läroplaner som erbjuder en undervisning som är mer övergripande och tolkningsbar på ett mer valfritt sätt. Lgr11 beskriver också ett friare klimat för pedagogerna i dagsläget när det kommer till arbetssätt, läromedel och metod. Pedagogen anses idag vara kunnig nog att själv välja det som anses lämpligt för sina elever(Skolverket: Lgr11:1-19)

Om läroplanerna Lgr 62 och Lgr 69 kan sägas vila på en syntetisk teori och grund, kan man se att från och med Lgr 80 kom den analytiska teorins tankesätt att få fäste. Det är med grund i detta tankesätt som läroplanen är förankrad i dagsläget. Läroplanen genomsyras av en tanke om att undervisningen ska utformas på ett sätt som gör att pedagogen fungerar som en guide för eleverna, en guide som leder dem till kunskap utifrån elevernas olika förutsättningar och behov.

2.4 Läskriget

Under 1970-talet debatterades det enligt Fridolfsson(2008:85f) flitigt om vilken läsinlärningsmetod som ansågs vara den att föredra i den begynnande läsinlärningen. Hedström (2009:12) redogör för att denna debatt tog sin början i USA, där de var oeniga om vilken metod som ansågs vara bäst vid läsinlärning. Det ena lägret ansåg att Whole Language var den bästa metoden och motpolslägret ansåg Phonics vara metoden att föredra. Vidare skriver han att denna debatt snabbt fick fäste även i Europa och sedermera i Sverige. Denna debatt mynnade ut i det som senare kom att refereras till som läskriget. Fridolfsson (2008:86) och Hedström (2009:12) understryker att läskrigets uppkomst startade här i Sverige när de två nya läsinlärningsmetoderna Witting och LTG infördes. Detta styrks av Kullberg (2006:139) som riktar uppmärksamheten på den förändring som då pågick i samhället i stort. Förändringen handlade om värderingsfrågor, om inlärningssyn och kunskapsfrågor och hur dessa även fördes över till läsmetoderna. Hon framhäver vidare att Witting och LTG var resultat av den utveckling som förekom i samhället.

Fridolfsson(2008:92ff) klargör polariseringen under läskriget genom att beskriva att dessa två läsmetoder introducerades samtidigt som den nya läroplanen Lgr 80 togs i bruk. Lgr 80 representerade den nya kunskapssynen som gick ut på att eleverna skulle vara delaktiga i sin lärprocess. Nu skulle inte längre läsinlärningen ske via isolerad träning utan lyftas till att ske i meningsfulla sammanhang och med delaktiga elever. Fridolfsson hänvisar till att både LGT och Witting utgick från den nya kunskapssynen som båda lägger vikt vid det egna inflytandet hos eleverna.

Trots de båda läsmetodernas likheter ansågs de stå i opposition mot varandra, LTG förknippades med den analytiska teorimetoden och Wittingmetoden ansågs ligga närmre den syntetiska teorimetoden. I detta sammanhang rapporterar Kullberg(2006:138f) för att detta nya förhållningssätt medförde en debatt om inlärning mellan lärare, forskare och språkvetare som stundtals blev mycket hetsig, då de hade olika åsikter och tankegångar kring läsinlärning. Båda sidor menade att deras synsätt på ämnet hade stöd i forskningen. Den ena sidan ansåg den analytiska metoden som den korrekta och mest föredragbara medan den andra sidan starkt förespråkade den syntetiska metoden.

Skolverket startade mot denna bakgrund år 2001 ett konsensusprojekt där intentionen var att komma fram till forskarnas unisona synpunkter beträffande läsinlärning. Mats Myrberg; professor i specialpedagogik, var projektledare för detta omfattande arbete. Resultatet av projektet visar på en enighet mellan forskare att läsinlärning inte sker bäst via vare sig den ena eller den andra metoden.

Myrberg(2003:9ff) framhäver i konsensusprojektets rapport att den analytiska metoden och den syntetiska metoden kompletterar varandra och att detta genom forskningen visar sig vara ett faktum. Frost(2009:171) styrker Myrbergs uppfattning i ämnet när han understryker att forskare via en undersökning kom fram till att en sammankoppling av läsmetoder bättre gynnar elevers läsinlärning än när enkom en metod används. Vidare redogör han för att läsmetoderna var för sig inte täcker de olika delar som behövs vid läsinlärning och påpekar att man bör ta sig an de bitar som är av fördel ifrån varje läsmetod. Fridolfsson(2008:79) stödjer detta resonemang vidare då hon menar att förståelsen av texten är lika viktig som avkodning/ljudning när det kommer till läsinlärningens startskede. Av den anledningen betonar hon att resultatet av läskriget är att både den analytiska metoden och den syntetiska metoden bör tillämpas vid läsinlärning.

2.5 Att välja metod – alla lär olika

Kullberg (2006:206ff) hävdar att man som pedagog inte kan välja läsinlärningsmetod förrän efter att man haft det didaktiska mötet med sin elevgrupp. Hon påvisar att det är elevernas erfarenheter och förutsättningar som ska ligga till grund för valet av läsinlärningsmetod, där hon starkt uttrycker att alla elever inte har samma utgångsläge. En del elever behöver en tydlig och strukturerad undervisning medan andra elever lär sig läsa utifrån hela texter. För att kunna stötta varje enskild elev i den inledande fasen av läsinläringen vidhåller Kullberg(2006:340ff) att man som pedagog måste reflektera över var i läsutvecklingen eleven befinner sig. Av den anledningen anser Lundberg & Herrlin (2003:5ff) att när eleverna börjar skolan är det mycket betydelsefullt att kartlägga eleverna i deras läsprocess, för att kunna bemöta varje enskild elev på den nivå han/hon befinner sig. Detta resonemang bekräftas av Fridolfsson (2008:79ff) som framhäver att en pedagog bör ha kunskap om processerna kring läsutveckling och hon menar vidare att det är grundläggande för att kunna handleda eleven genom läsinlärningsprocessen.

Fridolfsson beskriver att läsprocessen består av fyra utvecklingskedan som eleverna tar sig igenom innan de fullt ut kan behärska läsningen. Dessa faser består av pseudoläsning, logografisk läsning, det alfabetiska stadiet och slutligen ortografisk läsning. Dessa beskriver Fridolfsson (2008:80ff) på följande sätt:

Pseudoläsning innebär att eleverna läser på låtsas och med det menas att eleverna lär sig en text de hört upprepade gånger utantill. I denna fas efterliknar eleverna de vuxnas sätt att läsa.

Den logografiska fasen innebär att eleven läser ord som bilder och företräds av att eleven i ett särskilt samband känner igen ett ord. Med detta menas att de vet att det står exempelvis Mjolk på ett mjölkpaket men då ordet mjolk står i en annan kontext känner eleven inte igen ordet och kan då inte läsa det. Barnet har i denna fas ännu inte kopplat samman bokstäver med deras ljud och har därmed inte förstått den alfabetiska principen.

I det alfabetiska stadiet har eleven förstått innebörden av alfabetet och dess tillvägagångssätt; med vilket menas att eleven har förståelse för sambandet mellan bokstaven och dess ljud. Eleven fogar sedan dessa samman till ord genom ljudning. Den

ortografiska läsningen som är den sista fasen innebär att läsningen hos eleven blivit automatiserad; eleven känner igen orden och behöver inte använda sig av ljudning för att fastställa vad som står skrivet. Fridolfsson betonar vikten av att dessa stadier inte är linjära utan att de används parallellt i läsutvecklingen.

I detta sammanhang poängterar Frost (2009:171) att en pedagog som har god kunskap om läsprocessens alla delar även har insikt i att läsning innefattas av de två elementen avkodning och förståelse och inser att båda elementen spelar en väsentlig roll i läsinlärningens starkskede. Han skriver vidare att man ska utforma en undervisning där båda läsmetoderna i samarbete stödjer varandra. Mot denna bakgrund påpekar även Fridolfsson(2008:71f) att för att kunna nå alla elever fullt ut måste en pedagog känna till och vara väl insatt i olika läsinlärningsmetoder.

Hon understryker att eftersom alla elever är olika måste en pedagog undvika att hålla sig till en metod, istället förespråkar hon att olika metoder skall användas parallellt i undervisningen. Resonemanget i denna fråga stöds av Hedström(2009:5) som markerar att elever inte lär på samma sätt och således behövs det i undervisningen kring läsinlärning inslag av ett flertal metoder för att nå eleverna i deras olika utvecklingsnivåer. Av den orsaken framhäver han att de pedagoger som är verksamma i att undervisa i läsinlärning måste förfoga över en skicklighet i att variera och blanda metoder. Ska man tillgodose alla elevers varierande förutsättningar och kunskapsnivåer kan man enkelspårigt inte bara ta hänsyn till endera av de båda metoderna.

3. Metod

I detta kapitel redovisar jag den metod som jag har använt för att utföra studien och beskriver metodens olika delar, tillvägagångssätt samt analys. Jag diskuterar också vilka effekter som mitt metodval kan få på utfallet av undersökningen.

3.1 Urval

I enlighet med Patel/Davidson(2003:53ff) handlar urval om att hitta rätt respondenter, dvs. att lokalisera rätt målgrupp som är bäst lämpad för undersökningen. Därefter går man vidare genom att göra ett urval ur målgruppen som går ut på att hitta de respondenter som kännetecknar frågeställningens syfte. Då syftet är att undersöka hur verksamma pedagoger väljer läsinlärningsmetod i startskedet av läsinläringen valde jag att vända mig till pedagoger som arbetar i årskurs 1-3, där läsinläringen tar sin början. Arbetsfältet för samtliga respondenter var förlagd inom en och samma kommun i Stockholms län. Detta val gjordes utifrån tanken om att ämnets karaktär är av sådant slag att slumpvis kontakta verksamma pedagoger oavsett åldersinriktning inte hade erbjudit undersökningen det resultat jag eftersökte.

3.2 Kvantitativ eller kvalitativ forskningsmetod

Enligt Patel/Davidson(2003:13ff) och Jacobsen(2002:145ff) finns det två tillvägagångssätt vid genomförandet av en forskningsgrundande undersökning. Patel/Davidson belyser att dessa två angreppssätt är kvalitativ och kvantitativ metod. Vidare menar Patel/Davidson att dessa metoder innebär i vilken form empirin dvs. underlaget införskaffas. Kvantitativ metod betyder att underlaget samlas in i numerisk form och kvalitativ metod att underlaget insamlas i verbal form. I detta sammanhang framhåller Jacobsen(2002:145ff) att en kvalitativ studie tillämpas vid en frågeställning där man vill särskilja och urskilja varierande mönster; medan en kvantitativ metod anses bättre lämpad när man vill undersöka hur ofta, hur många eller hur vanligt något uppfattas. Här kan tilläggas att Jacobsen (2002:145) redogör för att en kvalitativ undersökningsmetod leder till en mer nyanserad beskrivning då man får klarhet i ett oklart ämne. Då syftet med min undersökning är att urskilja pedagogers olika motiveringar till val av läsinlärningsmetod är en kvalitativ metod bäst lämpad. Av den anledningen blir svaren ur ett pedagogiskt

perspektiv, vilket innebär att undersökningen blir en kvalitativ studie som grundar sig på det empiriska pedagogiska perspektivet.

3.3 Fenomenografisk ansats

Min undersökning kommer att underbyggas av en fenomenografisk ansatssteori som Patel/Davidson(2003:33) framhäver som ett av de olika vetenskapliga förhållningssätten inom forskning. Syftet med teorin är att beskriva variationer av uppfattningar av det valda fenomenet. Avsikten med arbetet är att studera pedagogers olika motiveringar till deras val av läsinlärningsmetoder. I detta sammanhang framhäver Patel/Davidson att en enkät måste utformas på ett sätt som gör att respondenternas underlag samlas in i verbal form för att undersökaren ska kunna urskilja nyanser i det utsedda fenomenet.

3.4 Kvalitativ enkätmetod

Patel/Davidson(2003: 72) poängterar att vid utformandet av en kvalitativ enkät bör man som undersökare konstruera ett insamlingsinstrument utifrån det material man samlat in i sin teoretiska bakgrund. För att kunna urskilja mönster i den insamlade empirin krävs det att man samlar in underlag från många respondenter. Mot den bakgrunden valdes enkät som insamlingsinstrument. Detta val gjordes utifrån arbetets syfte där underlaget krävde en bredd av respondenter för att kunna generalisera. Vidare redogör Jacobsen(2002:298) att frågorna i en kvalitativ enkät måste vara öppna, vilket innebär att respondenten ska kunna svara med egna ord, därav måste frågorna föregås av ett varför. Enligt Patel/Davidson kan en enkät inneha hög eller låg grad av strukturering, vilket avgörs om svarsalternativen är öppna eller fasta. I detta sammanhang belyser de att en respondent som ges möjlighet att svara fritt med egna ord ger enkäten en strukturering av låg grad. Här tillägger Patel/Davidson att en enkät har hög grad av standardisering då samtliga respondenter får samma frågor på samma systematiska sätt. Dessutom framhåller de att det finns två tillvägagångssätt vid en enkätundersökning, vilket innebär att man kan välja att skicka enkäten via post eller träffa respondenten och denne utför enkätfrågorna med undersökaren närvarande, dvs. en enkätundersökning under ledning. Med hänsyn till arbetes syfte och frågeställning har jag valt att införskaffa underlaget via en enkätundersökning med öppna frågor, där pedagogerna med egna ord motiverar val av läsinlärningsmetod. Enkäten skickades till samtliga respondenter/pedagoger via e-mail.

3.5 Reliabilitet och Validitet

Oberoende av vilket empiri som införskaffas betonar Jacobsen(2002:21f, 259f) att insamlad empiri måste uppfylla två krav; - vilka är reliabilitet och validitet. Reliabilitet betyder att empirin är trovärdig och tillförlitlig och validiteten innebär att empirin är relevant och giltig. Vidare beskriver Jacobsen att validitet innefattar att man undersöker det man faktiskt avser att undersöka. Reliabilitet innebär att det som undersöks håller en hög grad av trovärdighet, att man kan lita på det man undersöker. Enligt Jacobsen(2002:259f) Patel/Davidson(2003:99ff) bör man som undersökare vända sig till avsedd målgrupp för undersökningen för att uppnå god reliabilitet. Patel/Davidson understryker dock att man inte kan veta om enkäten håller en hög grad av reliabilitet förrän dess att man fått in samtliga svar. Det framgår via de enkätsvar som inkommit att respondenterna har svarat på det som var för avsikt att undersöka, vilket innebär att resultatet har en hög grad av validitet. Utifrån bedömning av målgruppens kvalité, det vill säga deras kunskap och kompetens anses resultatet hålla en hög grad av reliabilitet.

3.6 Etiskt förhållningssätt

Enligt Patel/Davidsson(2003:60,69) är det viktigt att undersökaren vid en enkätundersökning förhåller sig etiskt korrekt gentemot respondenterna, vilket innebär att man måste visa hänsyn och respekt. Detta styrks även av Jacobsen(2002:482–492) som framhåller att enkätundersökningar kräver ett informerat samtycke som innehåller fyra kriterier: klargöra syftet, anonymitet och konfidentialitet, frivillighet och nyttjandekravet. Här följer en redogörelse för dessa kriterier och hur dessa har använts i denna undersökning:

Klargöra syftet innebär att respondenten får ta del av arbetets syfte och dess undersökningsmetod. Undersökningens valda målgrupp ska ha förstått innebörden av enkäten. Detta klargjorde jag för respondenten i det medskickade missivet där jag redogjorde för att syftet med arbetet var att undersöka verksamma pedagogers val av läsinlärningsmetod och att deras svar var ett underlag till min pågående c-uppsats.

Anonymitet och konfidentialitet innebär att respondentens namn inte kommer användas i den färdiga uppsatsen Anonymitet medför att undersökaren inte har kännedom om vem som deltagit, men för att skapa gynnsammare förutsättningar för undersökaren i arbetet kan

man förtydliga för deltagarna att deras namn endast är till för undersökarens eget syfte. Det här framgick genom ett missiv där jag poängterade att de skulle förbli anonyma och att deras svar endast skulle användas i min uppsats. Det var frivilligt av respondenten att fylla i sitt namn men jag påpekade en önskan om ifyllande av skolans namn; - då det skulle underlätta för mig i mitt arbete att veta vem jag fått in svar ifrån.

Frivilligheten betyder att det är upp till respondenten själv om han/hon vill svara. Detta val ska ske utan påtryckning från andra. Den som deltar i undersökningen måste vara i stånd att själv bestämma sitt deltagande. Här gäller det för undersökaren att motivera respondenten genom att förklara dennes vikt för arbetet. Jag motiverade respondenten genom att lyfta fram deras kunskap och kompetens som en viktig del för min undersökning och att deras bidrag var av stor vikt för genomförandet av min uppsats.

Nyttjandekravet innefattar att man skyddar respondentens lämnade svar och att dessa endast ska nyttjas för forskningsändamål dvs. endast användas för detta arbete. Det framgick i mitt missiv att respondentens svar endast var till för min uppsats och att deras svar inte skulle disponeras av någon annan.

Patel/Davidson(2003:71) förklarar att vid en enkätundersökning kan dessa kriterier endast informeras till respondenten via ett missiv, ett så kallat medföljande brev till respondenten. Mot denna bakgrund bifogade jag ett sådant brev (se bilaga 1) i samband med utskick av enkäten.

3.7 Tillvägagångssätt

Den empiriska datainsamlingen startade med att jag i samråd med min mentor utformade en enkät med två öppna frågor utifrån det underlag jag funnit i min teoretiska bakgrund. Här tog jag beslutet att testa olika tekniker för utformandet av min enkät för att få en bild över vilken som var mest lämpad för denna undersökning. Jag valde att utforma enkäten i både Google-docs och i ett word-dokument. Jag skapade mig två mailadresser och mailade enkäten från den ena adressen till den andra för att se hur de olika enkäterna såg ut. Då fann jag att enkäten skapad i Google- docs var att föredra då den skulle komma att eliminera allt onödigt arbete för respondenten, eftersom den inte krävde av respondenten att spara eller skriva ut den så som ett word-dokument krävde. Google-docs-enkäten

krävde inget extra arbete för respondenten då respondenten endast behövde klicka på ”skicka-in” ikonen längst ner på enkäten. Google-docs-enkäten blev då mitt slutgiltiga val av teknik för datainsamlingen.

Patel/Davidson(2003:58,100) menar att man i detta skede bör undersöka den samtida validiteten, genom att utföra en pilotstudie innan det slutgiltiga utskicket. Jag skickade den aktuella pilotstudieenkäten till tre personer verksamma inom samma yrkeskategori som den tilltänkta målgruppen. Jag bad här testpersonerna kolla hur frågorna var ställda och om de förstod frågorna. Jag bad även testpersonerna titta på hur lång tid enkäten tog att besvara för att kunna skicka med detta som ett argument till de tilltänkta pedagogerna för att de skulle ta sig tid att svara. Efter att ha fått in samtliga testpersoners respons framgick det att inget behövde revideras.

Därefter gick jag in på den aktuella kommunens hemsida och fann under rubriken Skola/Barnomsorg kommunens alla grundskolor. Jag besökte sedan respektive skolas hemsida och där fann jag länkar till vart och ett av skolans arbetslag, som i sin tur hade kategorier som preciserade vilken pedagog som var verksam i vilken årskurs. Där kunde jag genom att klicka på angiven pedagogs namn finna dennes mailadress, vilket medförde att det blev lätt att hitta det jag eftersökte dvs. lämplig målgrupp för undersökningens syfte.

Efter detta skedde ett massutskick av enkäten (se bilaga 2) till samtliga av de pedagoger jag fann mailadress till. I detta massutskick medföljde det tidigare nämnda missivet, dvs. det brev som förtydligade för pedagogerna vem jag var och vilket syfte enkäten utgjorde osv. (se bilaga 1) Detta utskick gick iväg den 18/11-11 och deadline för pedagogernas svar sattes till den 30/11-11. Efter att endast ha fått in ett fåtal svar tog jag den 28/11-11 beslutet om att skicka ut en påminnelse. I påminnelseutskicket bifogade jag ett nytt missiv där jag ytterligare motiverade pedagogerna om vikten av deras deltagande för mitt arbete(se bilaga 3)Den nya deadline för pedagogernas svar sattes till 4/12-11. Denna påminnelse resulterade i att enkätsvaren började strömma in och mitt underlag tog form. Nästa steg i processen tog nu sin början med bearbetning och analys av den insamlade empirin.

3.8 Analysmetod

Vid bearbetning av empirin har jag använt den fenomenografiska analysmetoden som utgångspunkt och den sker enligt Patel/Davidsson(2003:33) i fyra steg. Det första steget innebär att jag som undersökare ska bekanta mig med underlaget och skaffa mig ett helhetsintryck. I detta skede skrev jag ut allt underlag och spred ut på ett bord för att lätt kunna överblicka de olika svaren. I denna fas läste jag svaren från de olika respondenterna flera gånger för att försöka skapa mig ett första intryck över hur de olika pedagogerna resonerade och motiverade sitt tänkande utifrån mina frågor.

Steg två handlar om att kunna urskilja likheter och olikheter i de olika kommentarerna i enkäterna man samlat in. Här började min process med att försöka urskilja och särskilja de olika utsagorna. Kunde jag hitta likheter? Olikheter? Fanns det en majoritetsgrupp? Minoritetsgrupp? Kunde jag utläsa grupp - eller - individperspektiv i pedagogernas olika svar? Kunde jag urskilja syntetisk läsmetodsval och analytiskt läsmetodsval? Fanns det de pedagoger som valde att blanda läsmetoder? Detta arbete tog tid och det krävdes av mig som undersökare att jag tog processen vidare in i steg tre av analysen. Detta steg innebär att jag strukturerade upp enkätsvaren i olika grupperingar och kategorier utifrån mina ovan nämnda frågor, för att på så vis skapa en tydligare struktur. Steg fyra innebär att man redogör för analysens resultat dvs. vad jag som undersökare har hittat för svar kring fenomenet. Detta redogör jag för i arbetets resultatdel.

3.9 Metodkritik

Enligt Patel/Davidsson(2003:102) och Jacobsen(2002:311ff) finns det nackdelar med att skicka ut en enkät i en kvalitativ metod. Det som utgör kritiken mot denna metod är bristen på fysiskt samspel av både undersökaren och respondenten. Detta medför att vissa missförstånd kan uppstå i form av enkätens syfte och frågor. Vidare redogör Patel/Davidsson (2003:102) om de uteblivna chanserna för revidering och komplettering. Detta innebär att jag som undersökare inte kan förtydliga om det skulle uppstå eventuella frågor. Respondenten ges inte chansen att kunna utveckla sina svar om jag som undersökare skulle vilja ha någon av utsagorna tydliggjorda. Ytterligare kritik mot metoden är bristen på möjlighet att kunna påverka respondenten till att svara, vilket

betyder att det medskickade missivet blir den enda chansen. Risken för uteblivna svar är stor samt att reliabiliteten hade blivit högre vid en intervju.

3.10 Bortfall

Av de 32 pedagoger jag mailade svarade endast 25, således blir bortfallet 7 pedagoger. Det höga antalet deltagande ger undersökningen en hög reliabilitet.

3.11 Resultatmetod

Enligt Patel/Davidsson(2003:52) kan man redovisa sitt resultat av empiri på två sätt, vilka är kvalitativ eller kvantitativt resultatmetod. Vidare redogör Patel/Davidsson för att den verbala empirin kan redovisas även statistiskt om man har kategoriserat in empirin och på så vis reducerat informationen. Dessa två metoder stödjer varandra parallellt; vilket styrks av följande citat:

Kvalitativa och kvantitativa ansatser principiellt sett inte står i ett konkurrerande utan ett komplementärt förhållande till varandra. Den ena kan sällan ersätta den andra . Mycket ofta kan de stödja varandra ömsesidigt.[---] (Sigmund Gronmo i Jacobsen (2002:49)

Jag har under analysprocessen av empirin kunnat urskilja en majoritets- och en minoritetsgrupp och kommer att redovisa dessa i ett stapeldiagram som ett komplement till den verbala redovisningen. Därför bli min redovisning både i kvalitativ och i kvantitativ form.

4. Resultat

Här presenteras det resultat som framgått genom analysering av det insamlade underlaget. Resultatet är indelat efter enkätundersökningens två frågor och redovisas i ett metodresultat och ett perspektivresultat med avslutande analys. Av hänsyn till det etiska förhållningssättet om anonymitet kommer pedagogerna att benämnas för P1, P2 och så vidare.

Jag inleder med att redogöra för enkätfråga 1 som formulerades som följer:

”Använder du som pedagog en renodlad läsinlärningsmetod? Om Ja/Nej motivera varför.”

4.1 Blandar läsmetoder

Det finns de pedagoger i undersökningen som inte utgår ifrån en renodlad läsmetod utan väljer att använda sig utav flera läsmetoder, de redogör för sitt val med hänsyn till att alla lär olika. Deras motivering till val av att blanda metoder exemplifieras nedan i ett antal svarsцитat:

”För att alla elever är olika” (P9)

”Därför att ingen elev är lika. Det behövs olika metoder för olika elever.” (P13)

”Olika metoder passar för olika barn ” (P8)

Det är olika elever och alla har olika behov och olika förutsättningar.(P7)

”Det är svårt att hitta en enda metod som passar alla elever, det handlar om att inse att alla elever är olika individer med olika förutsättningar”(P6)

”Eftersom elever lär på olika sätt ser jag att användandet av olika läsmetoder ger goda resultat.”(P25)

I detta sammanhang finns det pedagoger som menar att läsinlärningen handlar om deras kompetens att kunna vara förtrogen med många olika metoder . Det är deras förmåga som ligger till grund för de val de gör när de anpassar undervisningen utifrån elevernas olika inlärningsstilar. Detta styrks av följande citat:

”Jag tror att det handlar om att vara kunnig i de olika läsinlärningsmetoder som finns. Jag varierar min undervisning för att kunna möta de olika elevers inlärningsstilar i den barngruppen jag möter”(P19)

”Man måste kunna olika metoder för att få alla elever att kunna knäcka läskoden.” (P 17)

”För att kunna anpassa till varje barns olika behov krävs det av mig som pedagog att jag har kunskap inom många olika metoder” (P12)

”Jag tycker det är oerhört relevant för läsinlärningen att använda mig av olika metoder för att kunna tillgodose alla elevernas olika inlärningsstilar.”(P21)

Ytterligare finns det de pedagoger som tydliggör att de inte enbart håller sig till en renodlad metod, vilket framgår av följande citat:

”Efter att ha prövat många olika metoder genom åren har jag funnit att det finns bra och mindre bra saker hos alla olika metoder. Därför har jag valt att ta delar från olika metoder och anpassat så att det passar elevgruppen.”(P23)

”Syntetisk och analytisk måste gå hand i hand, förståelsen av texten och ljudning av ord är grundläggande för läsinlärningen”(P22)

”Läsläran + läxbok jag använder är renodlad. Sedan plockar jag "givande" delar från de olika läsinlärningsmetoderna. Just för att vi alla lär individuellt.” (P20)

”Jag plockar godbitar som passar barnet ifråga då det handlar om att hitta det som passar bäst för individen. ” (P15)

”Jag blandar metod utifrån den aktuella barngruppen då alla elever ligger på olika nivåer i sin läsutveckling.” (P4)

”Använder ingen direkt metod rakt av, jag plockar ifrån de jag anser passa bäst. Man måste ha båda delar, syntetisk och analytisk för att kunna lära sig läsa” (P1)

4.1.2 Utgår från renodlad läsmetod

Några av de pedagogerna som medverkade i undersökningen utgår från en renodlad läsmetod där en del väljer att utgå från en syntetisk läsmetod. Detta val motiveras utifrån att pedagogerna anser att det är på detta sätt man bäst lär sig läsa, vilket illustreras i följande citat:

”Jag använder mig av ljudsyntes som enligt mig är en viktig bit i läsinläringen. Min erfarenhet säger mig att det är denna del som är grunden till läsinläringen”(P16)

”Jag har alltid arbetat utifrån ljudningsmetoden, jag anser att barn lär sig läsa bäst på det sättet, det har mina många år inom yrket visat.” (P14)

”Använder mig av ljudning då jag anser att de flesta barn lär sig läsa genom att förstå sambandet mellan bokstav och ljud.”(P2)

”Jag använder mig av Bornholmsmodellen då jag tycker det är ett bra sätt för barnen att få leka ihop olika ljud, lära sig bokstavens ljud och på så sätt kunna ljuda ihop egna ord. Min erfarenhet har visat mig att den syntetiska metoden är den bästa när det kommer till att knäcka läskoden” (P10)

”Jag arbetar med ett material som är utarbetat efter professor Ingvar Lundberg som har en hel del forskning inom området läsinläring. Materialet heter Kom och Läs, Natur och kultur och bygger på den syntetiska läsmetoden om vikten av fonologisk medvetenhet och det är genom detta material vi bygger vår undervisning.” (P5)

Det finns en pedagog av respondenterna som väljer att visa hur hon går tillväga i sitt arbete av den syntetiska läsinlärningsmetoden och det redogörs i nedanstående citat:

”Jag använder mig utav den traditionella ljudmetoden där jag tillsammans med barnen låter dem lyssna och lära sig hur olika bokstäver låter. Därefter jobbar vi vidare med att se hur bokstäver kan formas till ord. När barnen lärt sig att läsa litegrann börjar vi öva på att sätta ihop meningar. Detta sker jämsides med att barnen lär sig skriva. Skrivinläringen är en del av läsinläringen enligt mig.” (P18)

Ett fåtal av de som använder en renodlad läsmetod utgår från en analytisk läsmetod och motiverar detta val genom följande citat:

”I den första läsinläringen bygger jag allt på Whole Language metoden då jag tror på att barnen måste se helheten och ha en god förståelse för att komma igång.” (P11)

”Jag bygger min undervisning på Whole Language för att jag tror att eleverna måste ha förståelsen av helheten i läsinlärning och inte bara den biten där man ljuder(P3)

”Jag använder mig utav Kiwimetoden då jag bedömer att den metoden har många bra bitar för läsinlärning. Jag tror på tanken att barnen måste se helheten i läsningen och den uppnår man inte när man enbart använder ljudmetoden enligt mig”(P24)

4.1.3 Analys av fråga ett

Vid analys av underlaget utifrån fråga ett fann jag att majoriteten av pedagogerna väljer att blanda metod med motiveringen att alla elever är olika individer som lär på olika sätt och att läsinlärningen därför kräver olika metoder. Jag kunde också urskilja bland majoritetsgruppen att de ansåg det att vara av stor vikt att pedagoger är väl förtrogna med flera metoder för att kunna nå samtliga elever i sin grupp. De redogjorde även för detta genom att poängtera att de *plockade* bitar från olika metoder väl passande för elevgruppen. Vidare upptäckte jag att minoriteten av pedagogerna i undersökningen väljer att använda en renodlad läsinlärningsmetod, där majoriteten i minoriteten väljer att utgå ifrån den syntetiska metoden.

Den grupp som var i minoritet var de pedagoger som valde att jobba utifrån den analytiska metoden. Dessa minoritetsgrupper motiverade sina val utifrån att de ansåg läsinlärningen ha olika viktiga delar för att eleverna ska knäcka läskoden. Dessa bitar/delar menade pedagogerna vara avgörande för sina val av just den valda metod de arbetar efter. Den grupp som arbetar efter den syntetiska metoden menade att sambandet mellan ljud och bokstav är avgörande medans den grupp som arbetar med analytisk metod trycker på att helheten och förståelsen som det som är väsentligt för läsinlärningen.

4.2 Grupp/Individ perspektiv

Här redovisas enkätfråga två som formulerades på följande sätt:

”Gör du som pedagog ett medvetet val inom läsinlärningsmetoder utifrån grupp eller individperspektiv? Motivera varför.”

4.2.1 Grupperspektiv

Pedagogerna i denna kategori är homogen på så sätt att de utgår från gruppen när de väljer läsinlärningsmetod. De väljer sedan att anpassa undervisningsmaterialet i olika nivåer utifrån varje enskild individs förutsättning. Detta påvisas i följande citat:

”Grupperspektiv är det perspektiv jag ser först för att därefter individanpassa med olika nivåer i undervisningsmaterialet” (P24)

”Jag väljer från grupp-perspektiv först och styr ganska snabbt in på individperspektiv med att ge olika arbetsmaterial till eleverna beroende på deras individuella nivåer.”(P18)

”Jag tar mitt avstamp i gruppen när jag gör mitt val av metod därefter anpassas inläringen efter hur stort behovet är, den anpassningen sker med individanpassat material.”(P16)

”Jag har ett grupperspektiv där jag lägger individperspektivet på det arbetsmaterial jag använder genom att erbjuda olika nivåer på inlärningsmaterialet.”(P5)

”Gör ett val av metod utifrån gruppen som helhet men anpassar efter individens behov och förutsättning med hjälp av olika nivåanpassade material inom metoden”(P2)

”Väljer att jobba utifrån ett grupperspektiv, däri gör jag mitt val av läsmetod. Givetvis finns de dock olika nivåer på arbetsmaterialet inom metoden.”(P11)

De finns de pedagoger som väljer att förtydliga sin individualisering genom att precisera att de gör just detta genom att använda olika nivåer på sina läseböcker. Detta visar följande citat:

”Ser utifrån gruppen vid val av metod men individanpassar med olika nivåläseböcker inom min metod”(P14)

”Den gruppen av elever jag har nu är alla läsare fast på olika nivåer så därför valde jag olika nivåanpassade läseböcker inom Bornholmsmodellen. Jag gör ett medvetet val av metod i ett grupperspektiv men individanpassar sedan inom min valda metod.”(P10)

”Jag utgår från gruppen när jag väljer metod men jag individanpassar inom min valda metod med olika nivåer av läseböcker och arbetsmaterial.”(P3)

4.2.2 Individperspektiv

Denna grupp av pedagoger väljer läsinlärningsmetod efter varje enskild individs förutsättningar och behov. De menar att alla lär olika. Det framgår av följande citat:

”Väljer nästan alltid individperspektiv det är mer varierande och effektivare att göra på olika sätt med olika individer.”(P4)

”Jag gör ett val inom det individuella perspektivet när jag väljer metod och måste därför blanda metoder eftersom alla lär på olika sätt” (P 17)

”Jag gör ett medvetet val utifrån individperspektiv när jag blandar metoder för att alla elever lär på olika sätt” (P9)

”Utifrån individen då jag anser att alla elever har olika förutsättningar och olika behov.” (P7)

”Individperspektiv. Alla barn är olika och därför kan jag som pedagog inte fastna vid en metod.” (P15)

Det finns de pedagoger i gruppen som väljer att förtydliga att de använder sig utav både syntetisk och analytisk metod utifrån att olika individer lär på olika sätt. Det framgår genom följande citat:

”Jag gör ett val utifrån ett individperspektiv med material som innehåller både syntetisk och analytisk metod då jag anser att båda metoderna krävs för att alla lär på olika sätt” (P1)

”I ett individperspektiv, då både analytisk och syntetisk läsinlärningsmetod. Alla individer är olika och då måste jag ha med båda bitarna.”(P22)

Det finns de pedagoger som nämner att de anpassar först *efter* sitt möte med eleverna, att där i det mötet avgörs individualiseringarna. Det visar nedanstående citat:

”Jag utgår från "min" metod och modifierar den efter grupp och individ. Vad jag vet om barnen innan de börjar och vad jag upptäcker under den första tiden är avgörande för hur jag jobbar med läsinläringen” (P23)

”Jag försöker möta eleverna/individerna i gruppen och därefter det första mötet varierar jag därför mitt arbetssätt med hjälp av olika läsmetoder. Jag individanpassar min undervisning.”(P19)

”Jag provar olika metoder för att se vilken som passar individen bäst. Jag tror det är viktigt att ha ett individperspektiv.”(P13)

Det finns det de pedagoger som styrker sitt val genom att nämna att detta görs utifrån att lärarens uppdrag (Lgr11) hänvisar till individperspektiv. Det syns i följande citat:

”Vi pedagoger har vissa styrdokument(Lgr11) som talar om för oss hur vi ska jobba, så att jobba på annat sätt än utifrån individen vore otänkbart för mig. Vi är ju alla olika individer som har olika behov och olika inläringssätt.”(P12)

”Det är mitt uppdrag att se till varje individ därför blir det ett självklart val att individanpassa genom att blanda olika metoder”(P8)

”Mitt uppdrag säger att det ska vara ett individperspektiv däri valet av att blanda läsmetoder”(P21)

4.2.3 Grupp- och Individperspektiv

Denna kategori av pedagoger hävdar att grupp och individperspektiv hör ihop. Man utgår från en metod men väljer att blanda in andra metoder för att individanpassa. Detta visas i följande citat:

”Både och. I undervisningen använder jag en systematisk läsinlärningsmetod som alla elever kan följa och utvecklas i. Detta varvas med andra metoder såsom, Bornholm, storböcker, kiwi osv. Varje elev får också material/metoder som passar dem bäst, s.k. individanpassat. Svaret är att jag medvetet anpassar läsinläringen både från grupp- och individperspektiv.” (P25)

”Här svarar jag båda delar. Läseboken vi använder utgår ifrån ett grupperspektiv men jag ser till att varva med andra metoder som ett tillägg utöver läseboken för att det ska bli mer individuellt.”(P20)

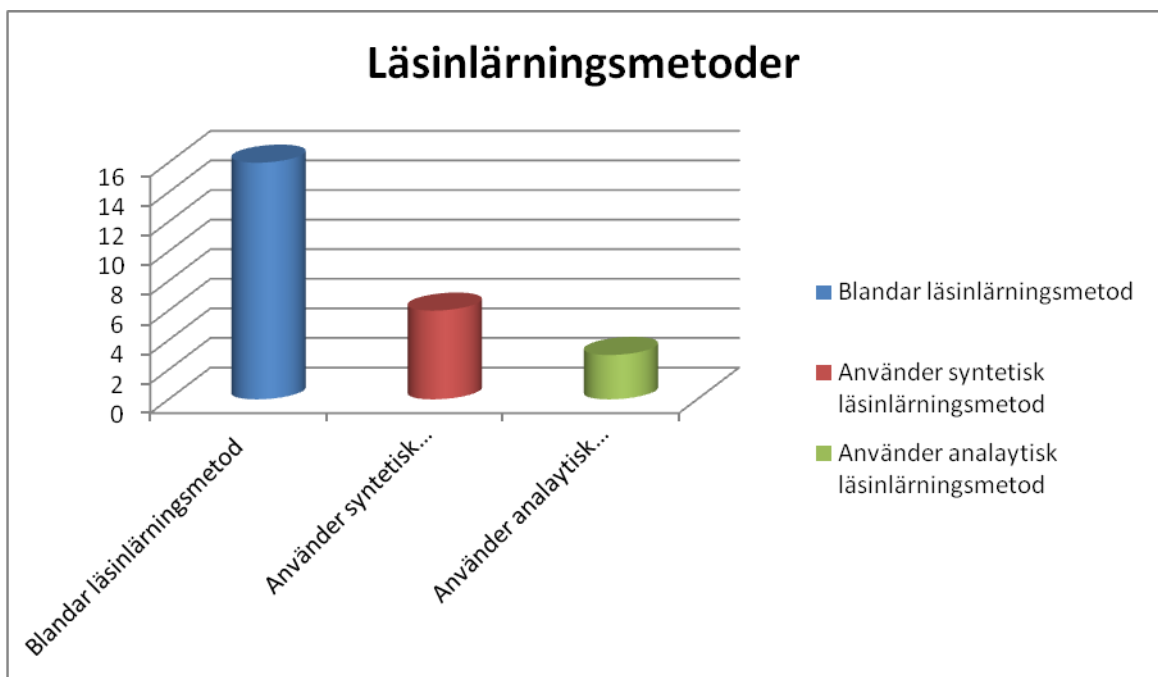
”Både och, jag väljer att se ur båda perspektiven så att det gynnar alla, grupp och individ går hand i hand.”(P6)

4.2.4 Analys av fråga två

Vid analysen av fråga två kunde jag urskilja att de pedagoger som arbetar med en renodlad metod hade ett tydligt genomsyrat grupperspektiv och valde att individanpassa inom den valda metoden. Medans de pedagoger som valde att blanda metoder hade ett tydligt individperspektiv redan från start, där de hävdade att de blandar metod utifrån att olika individer lär olika och på så sätt behöver olika metoder.

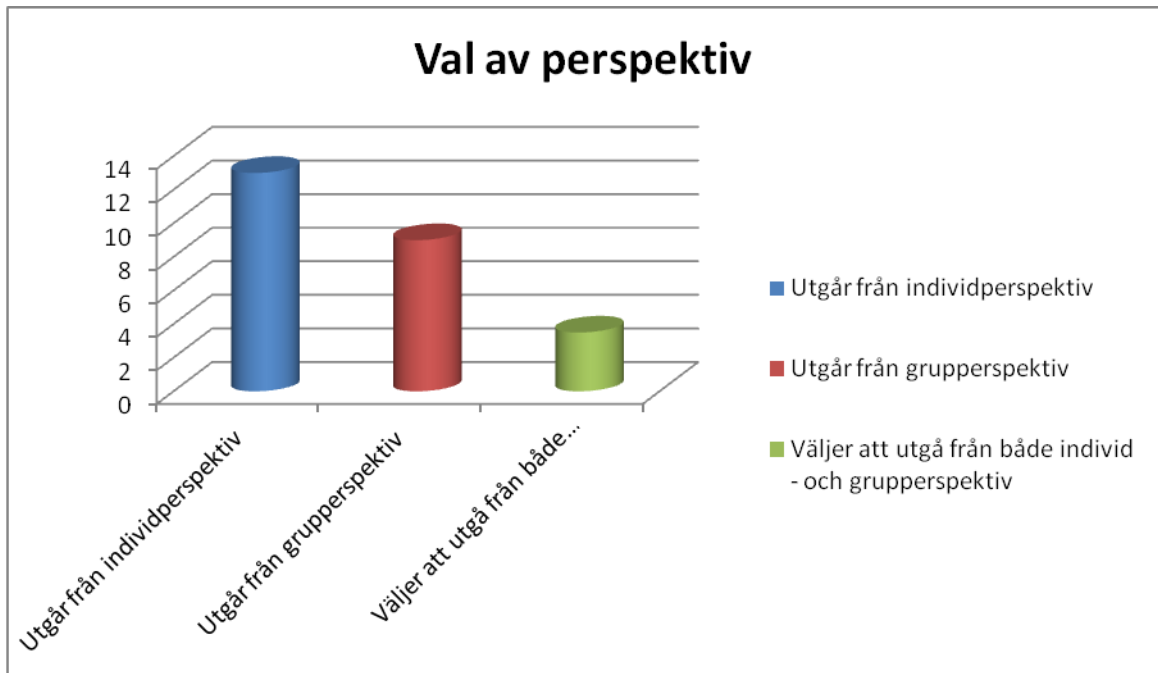
4.3 Kvantitativ redovisning

Jag har valt att redovisa min frågeställning genom stapeldiagram som ett komplement till den verbala redovisningen. Det första stapeldiagrammet kommer att redogöra för hur många som väljer att blanda och hur många som väljer analytisk alternativt syntetisk metod. Det andra stapeldiagrammet kommer att visa hur många som valt att utgå ifrån grupp respektive individperspektiv och de som utgår från båda perspektiven.

Figur 1.

I ovanstående stapeldiagram ser man att de pedagoger som väljer att blanda läsinlärningsmetod är 16 stycken till antal medan de som använder renodlad läsinlärningsmetod endast är nio till antalet. Av de nio är det sex stycken som väljer att utgå ifrån en syntetisk läsinlärningsmetod och endast tre stycken som utgår ifrån en analytisk läsinlärningsmetod.

Figur 2.

Ovanstående stapeldiagram visar att 13 av de 25 pedagogerna utgår ifrån individen när de gör sina val av läsinlärningsmetod medans nio stycken väljer att utgå från gruppen i sitt val av läsmetod. Minoriteten i perspektivfrågan är de tre pedagoger som väljer att utgå från både grupp och individ i val av läsinlärningsmetod.

5. Diskussion

Syftet med mitt arbete har varit att undersöka hur verksamma pedagoger förhåller sig till styrdokumentens uppdrag när det gäller att göra medvetna val av läsinlärningsmetoder och därigenom ta hänsyn till att alla elever lär olika. Vidare var syftet att öka min förståelse för vilka förutsättningar som styr valet av läsinlärningsmetod i den begynnande läsinlärningen.

Genom att sända ut en kvalitativ webbenkät till pedagoger verksamma på skolor förlagda i en kommun i Stockholms län kunde jag få in tillräckligt med svar och på så vis också ges möjlighet att generalisera inom det valda området. Jag har valt att diskutera mina svar utifrån olika kategorier som utgör en koppling mellan resultat och bakgrund.

Alla lär olika

Olika individer har olika förutsättningar och därmed också olika behov, vilket ligger till grund för att majoriteten av pedagogerna i undersökningen inte använder en renodlad läsinlärningsmetod. Detta stämmer överens med det som Frost(2009),Fridolfsson(2008) och Kullberg(2006) vidhåller; det vill säga, att elever har olika behov och olika förutsättningar när det kommer till läsinlärningen och att det är deras individuella behov som bör utgöra grunden för pedagogers val av metod. P6 uttrycker att det är svårt att hitta en metod som passar alla elever och hon menar att det handlar om att inse att olika individer lär på olika sätt och således har olika förutsättningar. Detta kan anknytas till Hedström(2009) där han framhåller att elever inte lär på samma sätt och av den anledningen behöver olika metoder.

Blanda metoder

Dessutom belyser Hedström(2009) att alla elever inte lär på samma sätt och således behöver inslag av flertalet metoder som främjar deras olika utvecklingsnivåer. Detta förhållningssätt menar P4 är avgörande; och hon blandar metoder utifrån den aktuella barngruppen och deras olika nivåer. I detta sammanhang nämner P25 att hon ser goda resultat av att blanda metoder vilket överensstämmer med Myrbergs(2003) utlåtande i konsensusprojeketets rapport där han hävdar att en blandning av den syntetiska och den

analytiska metoden är det som bäst gynnar elevers läsutveckling. P 21 menar att det är relevant för läsutvecklingen att som pedagog blanda metoder för att tillgodose alla elever. Dessa motiveringar refererar till Fridolfsson(2008) som förespråkar att pedagoger bör använda olika metoder vid läsinlärningen av den orsaken att alla elever är olika.

Förtrogenhet och kompetens

För att kunna blanda metoder förutsätts det att man som pedagog är väl förtrogen med många olika metoder. P 19 konstaterar detta när hon uttrycker att det handlar om att vara kunnig i de olika läsinlärningsmetoderna, för att på så vis kunna variera sin undervisning till elevers olika inlärningsstilar. P 17 lyfter fram detta som avgörande för att eleverna ska kunna knäcka läskoden. Detta anknyter till Hedström(2009) som menar att pedagoger verksamma i att undervisa i läsinlärning måste föfoga över en skicklighet i att variera och blanda metoder i den begynnande läsinlärningen. Detta förhållningssätt framgår ytterligare i min undersökning där pedagog P12 menar att för att anpassa undervisningen efter barns olika behov, krävs det en kunskap av pedagogen inom många olika metoder.

Genomförande

Det framgår av undersökningen att det finns de pedagoger som genomför detta genom att plocka väl valda bitar ur de olika metoderna för att på så vis skapa en ”egen” metod. P23 förklarar att hon har funnit bra och mindre bra delar hos alla metoder genom åren och numera plockar olika delar ifrån olika metoder i sin undervisning. P22 menar att den syntetiska delen och den analytiska delen måste gå hand i hand, då både förståelsen av texten och ljudning av ord är grundläggande element för läsinlärning. Detta åberopar Frost(2009) när han menar att en pedagog som har goda kunskaper i läsinlärningen kan utforma en undervisning där både den analytiska och den syntetiska metoden stödjer varandra. Denna tankegång stöds av P1 som uttrycker att hon inte använder en metod rakt av utan menar att hon jobbar med både analytisk och syntetisk metod för att hon anser att dessa båda bitar krävs för att man ska kunna lära sig läsa. Denna uppfattning överensstämmer med Myrbergs konsensusprojekt (2003) som redogör för att forskarna kom fram till att dessa båda läsmetoder kompletterar varandra.

Renodlad metod

Trots ovanstående diskussion; om vikten av att blanda metoder för att anpassa undervisningen efter varje elevs olika behov och förutsättningar, finns det en minoritet av pedagoger som trots allt använder sig av en renodlad metod. Majoriteten av denna minoritetsgrupp väljer där en syntetisk metod med motiveringen att de anser att elever bäst lär sig läsa när det förstår sambandet mellan bokstaven och dess ljud. P 16 menar att ljudsyntes är en viktig del i läsinlärningen medan P14 vidhåller att hon alltid arbetat utifrån denna metod och att hennes många år inom yrket visat att detta gett goda resultat. Detta styrks av Kullberg(2006) som menar att det finns de elever som bäst lär sig läsa genom en strukturerad undervisning som den syntetiska metoden medför. Dock poängterar samtliga av de pedagoger som valt att arbeta utifrån en renodlad metod att de individanpassar inom den valda metoden.

Dessa motiveringar opponerar dock det resultat som framkom i Myrbergs(2003) konsensusrapport om att läsinlärning inte äger rum bäst via den ena eller den andra metoden. I detta sammanhang vidhåller P24 att hon tror att helheten är en förutsättning för att kunna lära sig läsa. Hon menar vidare att man inte enbart kan använda sig utav ljudmetoden om man vill åstadkomma detta och därför använder hon sig utav Kiwimetoden som Fridolfsson(2008) påpekar som en analytisk metod. P11 och P3 är av samma åsikt som P24 och använder sig båda två utav den analytiska metoden Whole Language där de båda menar att förståelsen och helheten är det som är de väsentliga elementen vid läsinlärning. Dessa motiveringar refereras till Åkerblom(1988) som betonar att en läsundervisning som tar sitt avstamp i den analytiska metoden har förståelsen som den viktigaste faktorn.

Vilka utgångspunkter styr valet av metod?

Enligt Lgr 11 ska undervisningen anpassas efter varje individs olika förutsättningar och behov och kan därför aldrig utformas lika för alla. En del av pedagogerna utgår från gruppen när de gör sitt val av metod och väljer sedan att individanpassa inom den valda metoden medan det finns de pedagoger som individanpassar med olika metoder till varje enskild elev. När man då alla elever? Enligt Skolverket 2011 anses pedagogerna idag vara

kunniga nog att själva välja det som anses lämpligast för eleverna. P14 menar att hon gör sitt val av metod utifrån hela sin elevgrupp men ser sedan till att individanpassa inom metoden med hjälp av olika läseböcker. P3 är av samma åsikt som P14 och väljer också hon metod utifrån grupperspektiv medan hon individanpassar metoden med olika nivåer på arbetsmaterialet.

Kullberg (2006) hävdar dock att man som pedagog inte kan välja läsinlärningsmetod förrän efter man haft det didaktiska mötet med sin elevgrupp, vilket styrks av P19 som menar att det är först efter hennes möte med elevgruppen som hon avgör vilken metod som passar till vilken elev. Att följa styrdokumentens riktlinjer om anpassad undervisning ses inte av alla pedagoger som en självklarhet. Kan det vara så att pedagogerna har tolkat riktlinjerna på olika sätt? Det finns ett fåtal pedagoger som menar att det är styrdokumentet som ligger till grund för deras val av läsinlärningsmetod. P12, P8 och P21 menar att det är deras uppdrag att tänka utifrån individen och att arbeta utifrån ett annat sätt vore otänkbart.

Detta sätt att tänka kan anknytas till Hedström(2009) som menar att om man ska tillgodose alla elevers varierande förutsättningar och kunskapsnivåer kan man inte enkelspårigt ta hänsyn till endera av båda metoderna, vilket styrks av P13 som menar att man måste testa olika metoder för att se vilken som passar individen bäst. Detta överensstämmer med Kullberg(2006) där hon påvisar att det är elevernas erfarenhet och förutsättning som ska ligga till grund för valet av metod.

6. Slutsats och fortsatt forskning

Vid bearbetning av uppsatsens bakgrund, resultat och diskussionsdel kan jag dra vissa slutsatser utifrån uppsatsens syfte och frågeställning.

Valet av läsinlärningsmetod har stor betydelse för olika elevers individuella inlärningsprocesser då alla individer har olika behov och olika förutsättningar. Som pedagog i mitt kommande yrke är det av stor vikt att jag har i åtanke att alla elever lär på olika sätt och därför kräver olika läsinlärningsmetoder. Pedagogerna i min undersökning gör var och en ett aktivt val av metod och motiverar sitt val utifrån att alla elever lär olika. Det jag kan urskilja är dock att pedagogerna har en olik syn på styrdokumentens riktlinjer om individanpassad undervisning.

Enligt min åsikt är en individanpassad undervisning att göra ett aktivt val av metod utifrån vart och ett av barnen, inte en hel elevgrupp, trots pedagogernas motiveringar om att de anpassar inom den valda metoden. Jag anser att man som pedagog kommer nå större andelen barn om man väljer att blanda läsinlärningsmetoder. Det gäller som forskningen påvisar att vara väl förtrogen med flera metoder för att på så vis kunna utforma undervisningen så att den passar alla. Tidigare nämnd forskning visar att elever bäst lär sig läsa genom att få ta del av både den analytiska och den syntetiska metoden, båda dessa metoder behövs för att hjälpa eleverna att bli fullfjädrade läsare.

Genom att variera sin undervisning så ger man alla elever en chans till utveckling och därmed blir undervisningen meningsfull och individanpassad. Jag har genom erfarenhet kommit till insikt om att det för pedagoger stundtals kan bli övermäktigt och svårt att planera undervisningen så att den passar alla i elever i gruppen, speciellt om elevgruppen är stor. Det är därför viktigt att man varierar undervisningen så att inte bara är en läsmetod som används, utan att man blandar för att kunna möta elevers olikheter.

Detta menar pedagogerna i min undersökning att de gör för att kunna tillfredsställa elevernas olika förutsättningar och behov och för att på så sätt kunna hjälpa eleverna i sin

läsutveckling. Det handlar om att vara väl insatt i läsutvecklingens alla element för att kunna nå alla individer. Det som skall styra valet av läsinlärningsmetoder är eleverna själva med deras olika förutsättningar och behov. Jag anser att jag som framtida pedagog bör se till att blanda metoder för att få med samtliga av mina elever på läståget på ett lustfyllt sätt. På något vis vill jag vara så vass att uttrycka att har vi inte lyckats få samtliga elever att knäcka läskoden har vi helt enkelt inte gett dem rätt verktyg. Det är en skyldighet att anpassa undervisningen så att den passar alla elevers olika behov och förutsättningar och därför är det inte möjligt att utforma undervisningen på samma sätt för alla.

Fortsatt forskning

Jag kan se flera intressanta frågeställningar att undersöka och bygga vidare på inom mitt valda undersökningsområde. Jag skulle bland annat vilja utföra en del observationer i samspel med intervjuer för att ta reda på *hur* pedagoger arbetar med olika läsinlärningsmetoder. Även materialval och arbetsunderlag inom olika metoder vore intressant att undersöka för att ytterligare ge mig bredd i kunskapen inom val av läsinlärningsmetoder.

Källförteckning

- Fridolfsson, Inger(2008). *Grunderna i läs- och skrivinlärning*.(upplaga 1:3) Lund: Studentlitteratur AB. ISBN: 978-91-44-00891-2
- Frost, Jørgen(2009). *Läsundervisning och läsutveckling*. Lund: Studentlitteratur AB. ISBN: 978-91-44-05215-1
- Hedström, Hasse(2009). *L som i läsa M som i metod – om läsinlärning i förskoleklass och skola*. © 2009 Stockholm: Lärarförbundets förlag. ISBN: 978-91-9776-153-6
- Jacobsen, Dag Ingvar(2002). *Vad, hur och varför? Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 91-44-04096-2
- Kullberg, Birgitta(2006). *Boken om att lära sig läsa och skriva*. Solna: Ekelunds/Gleerups Utbildning AB. ISBN: 91-646-2236-3
- Liberg, Caroline(2006) *Hur barn lär sig läsa och skriva*.(2:9 upplagan) Lund: Studentlitteratur AB. ISBN: 978-91-44-04369-2
- Lundberg, Ingvar & Herrlin, Katarina(2003). *God läsutveckling Kartläggning och övningar*. Stockholm: Natur och Kultur. ISBN: 91-27-72306-2
- Myrberg, Mats(2003). *Att skapa konsensus om skolans insatser för att motverka läs- och skrivsvårigheter*. <http://www.skoldatatek.se/dmd/konsensus2003.pdf> (30/11-11 kl:10.47)
- Patel, Runa & Davidsson, Bo(2003) *Forskningsmetodikens grunder Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*.(3:e upplagan) Lund: Studentlitteratur ISBN: 91-44-02288-3
- Skolverket(2011). *Lgr11: Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. Stockholm: Fritzes 2011. ISBN: 978-91-38325-41-4
- Skolverket(2007). *Vad händer med läsningen? En kunskapsöversikt om läsundervisningen i Sverige 1995-2007*.(upplaga 2000) Stockholm: Fritzes. ISSN: 1103-2421 <http://pns.vasteras.se/sites/skolbibliotek/Shared%20Documents/rapporten.pdf> (28/11-11 kl:11.34)
- Spica: 2011. MittUniversitetet. <http://spica.utv.miun.se/lasaochskriva/?page=ltg>
- Åkerblom, Hans(1988) *Läsinlärning från teori till praktik*. Stockholm: Almqvist & Wiksell Läromedel. ISBN: 91-21-04939-4

Bilaga 1

Läsinlärningsmetoder!

Hej! Mitt namn är Linda Billing och jag studerar till lärare med inriktning sv/ma mot årskurs 1-6 på distans mot Karlstads Universitet. Jag är nu i slutfasen av min utbildning men i startgropen för att skriva en C-uppsats och jag behöver din hjälp för att kunna genomföra den. Jag har valt att undersöka verksamma pedagogers olika läsinlärningsmetoder. I enkäten finns det 2 st. frågor med motiveringssvar. Därför är detta ingen enkät som tar tid från dig i ditt hektiska arbete. Det skulle underlätta något oerhört för mig om du med din kompetens vill bidra i denna undersökning. Jag skulle uppskatta om du ville fylla i din skolas namn för att underlätta för mig i mitt arbete. Din skolas namn kommer ej att medverka i min färdiga analys utan är endast ett underlag för mig i mitt eget arbete, då jag måste veta vem jag fått svar ifrån. Du som pedagog kommer således att förbli anonym, då det är frivilligt att fylla i den delen av enkäten. Ditt bidrag och din kunskap är viktig för mig för att jag ska kunna genomföra min c-uppsats. Tack på förhand! Svar önskas senast söndagen den 30/11-11 för att kunna bearbeta era svar.

Med vänlig Hälsning Linda Billing

För frågor kring syftet med undersökningen kontakta handledare

andreas.jacobsson@kau.se

Bilaga 2

Här bifogas länken till den webbenkät som skickades ut i samband med ovanstående missiv. Där kan man se hur den färdiga enkäten blev.

<https://docs.google.com/spreadsheet/viewform?hl=sv&pli=1&formkey=dG43bXY5dVN4andhVzJPTIFXWS0zUGc6MQ#gid=0>

Enkät

1. Använder du som pedagog en renodlad läsinlärningsmetod?

Om ja motivera varför:

Om nej motivera varför:

2. Gör du som pedagog ett medvetet val inom detta område utifrån grupp eller individ?

Motivera ditt svar:

Skolans namn:

Ditt namn(frivilligt):

Bilaga 3

Påminnelse!

Hej! Mitt namn är Linda Billing och jag studerar till lärare med inriktning sv/ma mot årskurs 1-6 på distans mot Karlstads Universitet. Jag har tidigare skickat dig en förfrågan om deltagande i en enkätundersökning utan resultat så jag prövar här att skicka ytterligare en gång. Jag är nu i slutfasen av min utbildning men i startgropen för att skriva en C-uppsats och jag behöver din hjälp för att kunna genomföra den. Jag har valt att undersöka verksamma pedagogers olika läsinlärningsmetoder. I enkäten finns det 2 st. frågor med motiveringssvar. Därför är detta ingen enkät som tar tid från dig i ditt hektiska arbete. Det skulle underlätta något oerhört för mig om du med din kompetens vill bidra i denna undersökning. Jag skulle uppskatta om du ville fylla i din skolas namn för att underlätta för mig i mitt arbete. Din skolas namn kommer ej att medverka i min färdiga analys utan är endast ett underlag för mig i mitt eget arbete, då jag måste veta vem jag fått svar ifrån. Du som pedagog kommer således att förbli anonym, då det är frivilligt att fylla i den delen av enkäten. Ditt bidrag och din kunskap är viktig för mig för att jag ska kunna genomföra min c-uppsats. Tack på förhand! Svar önskas senast söndagen den 4/12-11 för att kunna bearbeta era svar.

Med vänlig Hälsning Linda Billing

För frågor kring syftet med undersökningen kontakta handledare

andreas.jacobsson@kau.se
